

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

“Економіка підприємств різних типів. Економічна теорія”

Галузь знань	18 Виробництво та технології
Спеціальність	181 Харчові технології
Освітньо-професійна програма	Виробництво харчової продукції
Рівень освіти	Фахова передвища, першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Дисципліна	ОК18 Економіка підприємств різних типів, економічна теорія
Статус навчальної дисципліни	Освітня компонента, що формує спеціальні компетентності
Семестр	3,4
Обсяг дисципліни (кредити ЄКТС/загальна кількість годин)	5,0 кредитів ЄКТС / 150 годин
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 90 год. Практичні – 4 год. Семінарські – 6 год. Самостійна робота – 50 год.
Мова викладання	Українська
Інформація про викладача (ів)	Викладач першої категорії, старший викладач Ониськів Оксана Іванівна, Onyskiy88@ukr.net
Розміщення курсу	Сайт закладу освіти (освітня діяльність) https://vpu7.com.ua
Дні занять та консультацій	За поточним розкладом

Мета навчальної дисципліни	Формування у майбутніх фахівців харчових технологій теоретичного базису та наукового світогляду, що дасть можливість формувати у здобувачів освіти системи знань про закономірності функціонування економіки та підприємств різних організаційно-правових форм, механізми їхньої діяльності в ринкових умовах, а також набуття практичних умінь з аналізу, планування та оцінювання ефективності господарських процесів. Дисципліна спрямована на: розуміння основ економічної теорії; оволодіння знаннями про сутність, структуру та закономірності функціонування підприємства; засвоєння принципу формування витрат, доходів, прибутку і рентабельності; вивчення організаційно-правових форм підприємств та особливостей їхньої діяльності; розвиток аналітичного мислення та вміння застосовувати економічні знання при прийнятті практичних рішень.
Заплановані результати навчання	Результати навчання (РН): РН11. Проводити технологічні, техніко-економічні розрахунки сировини, матеріальних ресурсів і заповнювати обліково-звітну документацію. РН12. Організувати роботу окремих виробничих дільниць (підрозділів) харчових підприємств і координувати їх діяльність.
Заплановані знання та вміння	В результаті вивчення освітньої компонента здобувач фахової передвищої освіти повинен володіти такими компетентностями: ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК8. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. СК6. Здатність заповнювати обліково-звітну документацію і проводити технологічні та економічні розрахунки. СК8. Здатність дотримуватися вимог законодавства та використовувати нормативно-технічну документацію в галузі харчових технологій

Навчальна логістика

II курс, I семестр

Модуль 1. «Основи економічної теорії та ринкових механізмів»

Змістовний модуль 1. Загальні основи економічної теорії. Економічні системи та умови функціонування ринку

Тема 1. Вступ. Предмет, методи та функції економічної теорії.

Тема 2. Економічні категорії та закони.

Тема 3. Основні напрями і школи світової економічної думки.

Тема 4-5. Семінарське заняття 1. Роль економічної теорії у сучасному світі

Тема 6. Сутність і основні структурні елементи економічної системи.

Тема 7. Види економічних систем. Моделі змішаної економіки.

Тема 8. Принципи функціонування ринку.

Тема 9. Роль конкуренції в організації ринкової економіки.

Змістовний модуль 2. Попит, пропозиція, ринки виробничих ресурсів та доходи в ринковій економіці

Тема 10-11. Ринковий попит і ринкова пропозиція.

Тема 12. Ринкова рівновага та її порушення.

Тема 13. Сутність, функції та види грошей.

Тема 14-15. Практичне заняття 1. Розв'язування задач на ринковий попит, пропозицію, еластичність попиту та пропозиції.

Тема 16. Особливості ринку праці.

Тема 17. Ринок землі та земельна рента.

Тема 18. Специфіка ринку капіталів і ринку грошей.

Тема 19. Ринок інформації.

Тема 20. Модульна контрольна робота.

II курс, II семестр

Модуль 2. «Організаційно-економічні основи діяльності підприємства»

Змістовний модуль 1. Підприємство як первинна ланка економіки. Організаційно-правові форми підприємств

Тема 1-2. Вступ. Поняття підприємства, його ознаки, риси та функції.

Тема 3-4. Класифікація підприємств.

Тема 5. Типи організаційних структур управління підприємством.

Тема 6. Основні засади організаційного оформлення підприємства.

Тема 7-8. Вибір організаційно-правової форми підприємства.

Тема 9-10. Характеристика основних організаційних форм підприємництва.

Тема 11-12. Об'єднання підприємницьких структур.

Тема 13-14. Семінарське заняття 2. Економіка підприємств різних типів – переваги та недоліки малого, середнього та великого бізнесів.

Змістовний модуль 2. Основні фонди і виробничі засоби підприємства

Тема 15-16. Класифікація виробничих фондів.

Тема 17-18. Склад і класифікація основних фондів.

Тема 19-20. Оцінка основних фондів.

Тема 21-22. Фізичний і моральний знос основних фондів.

Тема 23-24. Амортизація основних фондів.

Тема 25-26. Показники та шляхи підвищення ефективності використання основних фондів.

Тема 27-28. Структура основних засобів та джерела їх утворення.

Тема 29. Нормативна потреба в оборотних засобах і ефективність використання.

Тема 30. Модульна контрольна робота.

Модуль 3. «Економічні ресурси, витрати та фінансові результати підприємства»

Змістовний модуль 1. Персонал і оплата праці.

Витрати виробництва і собівартість

Тема 31-32. Персонал підприємства. Його склад і структура.

Тема 33-34. Продуктивність праці, її показники і методика визначення.

Тема 35-36. Оплата праці, її форми і системи.

Тема 37-38. Поняття витрат та собівартості продукції.

Тема 39-40. Класифікація витрат і структура собівартості.

Тема 41-42. Витрати, які входять до собівартості продукції.

Тема 43-44. Планування собівартості продукції підприємства.

Тема 45-46. Практичне заняття 2. Аналіз витрат виробництва та розрахунок собівартості і рентабельності продукції.

Змістовний модуль 2. Прибуток і рентабельність підприємства

Тема 47-48. Економічна сутність доходу і прибутку підприємства.

Тема 49-50. Розрахунок і використання прибутку підприємства.

Тема 51-52. Поняття і показники рентабельності виробництва.

Тема 53-54. Методи розрахунку рентабельності.

Тема 55. Модульна контрольна робота.

Модуль 4. «Інноваційний розвиток підприємства та глобальні економічні процеси»

Змістовний модуль 1. Сутність, функції та основи організації фінансів підприємств

Тема 56-57. Поняття і сутність фінансів підприємств.

Тема 58. Функції фінансів підприємств.

Тема 59-60. Грошові доходи, грошові фонди, фінансові ресурси підприємств.

Тема 61. Статутний фонд підприємства.

Тема 62-63. Основи організації фінансів підприємств.

Тема 64. Принципи сучасної організації фінансів

підприємств.

Тема 65. Фінансова діяльність підприємств.

Змістовний модуль 2. Комплексний розвиток національної економіки: інновації, інвестиції, регулювання, глобалізація

Тема 66. Економічна сутність інвестицій та їх класифікація.

Тема 67. Поняття та види інновацій.

Тема 68. Поняття конкурентоспроможності підприємства та її ознаки.

Тема 69. Фактори, що впливають на конкурентоспроможність підприємства.

Тема 70-71. Семінарське заняття 3. Проблеми та перспективи розвитку підприємництва в Україні.

Тема 72. Роль держави в ринковій економіці.

Тема 73-74. Методи державного регулювання економіки.

Тема 75. Інструменти державного регулювання.

Тема 76. Поняття глобалізації. Позитивний вплив на світову економіку.

Тема 77. Негативний вплив глобалізації на світову економіку.

Тема 78. Модульна контрольна робота.

Тема 79-80. Залік

Види занять	Лекції, семінарські, практичні
Методи навчання	– вербальні/словесні (лекція, пояснення, розповідь); – наочні (ілюстрація, демонстрація); – пояснювально-ілюстративний
Пререквізити	Географія, історія, громадська освіта, математика, інформатика
Постреквізити	Організація виробництва у закладах ресторанного господарства, устаткування закладів ресторанного господарства
Рекомендовані навчально-методичні матеріали для вивчення навчальної дисципліни	<i>Рекомендована основна навчальна література</i> 1. Конституція України. – К.: 1996. 2. Господарський кодекс України від 16.01.06. №436; ВВР, 2003 №18, № 19-20, №21-22 із змінами, внесеними згідно із законами України. 3. Про приватизацію державного майна: Закон України від 04.03.92. №2163, ВВР, 1992 №24 із змінами, внесеними згідно із законами України. 4. Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію): Закон України від 06.03.92. №2171, ВВР, 1992 №24 із змінами, внесеними згідно із законами України. 5. Про товарну біржу: Закон України від 10.12.91. №1956, ВВР, 1992 №10 із змінами, внесеними згідно із законами України. 6. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.06. №3480, ВВР, 2006 №31 із змінами, внесеними згідно із законами України. 7. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.01. №2210, ВВР, 2001 №12 із змінами, внесеними згідно із законами України. 8. Башнянин Г.І., Лазур П.Ю., Медведєв В.С. Політична економія. – К.: Ельга, 2000. 9. Башнянин Г.І., Шевчук Є.С. Політична економія. – Львів.: «Новий Світ-2000», 2011. - 479с. 10. Мочерний С.В. Політекономія: Підручник. – К.: Вікар, 2003. – 386с. – (Вища освіта ХХІ століття). 11. Семененко В.С., Коваленко Д.І. Економічна теорія. Політекономія: Навч. посіб. 2-ге вид. доп. та перероб. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 428с. 12. Щетинін А.І. Політична економія. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 480с. 13. Ніколенко Ю.В. Політична економія. Серія «Електронні видання». – К.: Видавничо-книготорговельна компанія «Центр навчальної літератури», 2010. www.cul.com.ua <i>Додаткові джерела</i> 1. Базилінська О.Я. Макроекономіка: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 442с. 2. Кривцов О.С., Бережний В.М., Онегіна В.М. Макроекономіка у запитаннях і відповідях: / Навч. посіб – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 200с.: іл. 3. Мочерний С.В. Економічна теорія. Навч. посіб. 3-тє вид. доп. та перероб. – К.: ВЦ «Академія», 2008. – 640с. (Альма-матер).

4. Мочерний С.В., Скотний В.Г. Основи економічних теорій. Підручник. – Львів.: «Новий Світ-2000», 2011. – 600с.
5. Олійник О.В., Тимченко І.Є. Олімпіадні завдання з економіки: Збірник. – Харків.: Веста: Вид-во «Ранок», 2008. – 400с.
6. Рибалкін В.О., Бодров В.Г. Політична економія: Навч. посіб. для студентів ВНЗ. – К.: Академвидав, 2007.
7. Старостенко Г.Г. Політична економія. Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 344с.
8. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д.Базилевича. – 6-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання-Прес, 2007. – 719с.
9. Економічна енциклопедія / За ред. Б.Л.Гаврилишина, А.С.Гальчинського та ін. : У 3-х т. – К.: Академія, 2000.
10. Економічна теорія: Підручник / В.Г.Чепінога. – К.: Юрінком Інтер, 2011. – 656с.

Методичне забезпечення

Електронні ресурси:

Офіційні сайти:

<http://www.rada.kiev.ua/>

Офіційний сайт Верховної Ради України. На сайті містяться Конституція України, законодавство, законопроекти. Тут можна отримати інформацію про пленарні засідання, депутатський корпус. На сайті є посилання до сайтів Парламентів закордонних країн, сторінки депутатських фракцій та груп, міжнародні парламентські інститути.

www.kuchma.gov.ua

Офіційна сторінка Президента України.

<http://www.kmu.gov.ua/>

Сайт Кабінету Міністрів України пропонує офіційну інформацію Уряду України, статистику.

<http://www.me.gov.ua/>

Офіційний сайт Міністерства економіки України.

<http://www.minfin.gov.ua/>

Сайт Міністерства фінансів України поряд з іншою офіційною інформацією пропонує відвідувачам Бюджет України, дослідження та огляди, публікації, закони, укази Президента, Постанови Кабінету Міністрів, скорочений зміст журналу “Фінанси України”.

<http://www.mstu.gov.ua/>

Міністерство освіти і науки України.

<http://www.business-rada.kmu.org.ua/>

Сайт Ради підприємців України при КМУ. На сайті створені форуми для обговорення різноманітних тем. Сайт має каталог посилань до інших ресурсів Інтернет, які включають до себе державні органи влади, громадські організації та компанії України, активно залучені до процесів розвитку підприємництва в країні.

<http://www.bank.gov.ua/>

	Офіційний сайт Національного банку України. На сайті можна знайти інформацію про банківську систему, основні заходи грошово-кредитної політики з 1999 року, основні макроекономічні показники економічного та соціального стану України з 1996 року, статистичну інформацію (баланс НБУ, об'єми грошової маси, відсоткові ставки рефінансування комерційних банків, монетарні показники України, тенденції), інформацію про Платіжний баланс України з коментарями та аналізом, інформацію про фінансові ринки, законодавство України, іншу офіційну інформацію. http://www.sta.gov.ua/ Сайт державної податкової адміністрації. Серед інших матеріалів на сайті публікується інформація про податкове законодавство, описана система оподаткування в Україні, представлена бізнес-інформація, у тому числі інформація за індексами інфляції, розміри мінімальної заробітної плати та облікові ставки НБУ та інша офіційна інформація, подані посилання до сайтів органів законодавчої, виконавчої та судової влади, податкових відомств країн-учасниць СНД та інших держав. http://www.ucee.com.ua/ Сайт Української Ради з Економічної Освіти (УРЕО). На сайті Ви знайдете інформацію щодо діяльності УРЕО, матеріали до лекцій та семінарів з економічної теорії та методик їх проведення, глосарій базових економічних понять, завдання до всеукраїнських та міжнародних олімпіад з економіки, статистичні дані, координати регіональних центрів з економічної освіти та інше. http://www.ncee.net/ Сайт National Council on Economic Education (США). На сайті багато інформації англійською мовою, що є корисною для студентів та викладачів. Українські сайти новин http://www.interfax.kiev.ua Сайт Інформаційного Агентства “Інтерфакс-Україна”. http://www.korrespondent.net http://www.podrobnosti.com.ua http://www.elvisti.com.ua
Матеріально-технічне забезпечення	Використання обладнання навчального кабінету та STEM-лабораторії для показу презентацій та проведення семінарських занять, контрольних тестів, перевірки завдань самостійної роботи, консультування. Навчально-методичний комплекс дисципліни, особистий конспект лекцій, презентації, відеоматеріали. Ноутбук, інтерактивна дошка, проектор.
Процес навчання	Робота під час проведення лекцій, усне опитування; тестування; навчальна дискусія, обговорення, семінарські та практичні заняття тощо.

**Семестровий контроль,
критерії оцінювання**

Форма семестрового контролю – залік.

Контроль успішності здобувачів освіти складається з поточного і підсумкового контролю та за виконання семінарських завдань.

Підсумковий контроль здійснюється після вивчення усіх тем, передбачених змістовими модулями, здачі заліку за графіком навчального процесу. Для оцінювання успішності здобувачів освіти використовується модульно-рейтингова система, яка передбачає розподіл балів за виконання всіх запланованих робіт.

**Критерії оцінювання навчальних досягнень
здобувачів освіти**

З метою дотримання єдиного підходу до оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти знання оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до 12-ти бальної шкали за такими критеріями:

Початковий рівень:

1 бал – здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що позначаються здобувачем освіти окремими словами чи реченнями.

2 бали – здобувач освіти володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні.

3 бали – здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

Середній рівень:

4 бали – здобувач освіти володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні.

5 балів – здобувач освіти володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, здатний за допомогою викладача логічно відтворити значну його частину.

6 балів – здобувач освіти може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки, виправляти допущені помилки.

	Достатній рівень: 7 балів – здобувач освіти здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень. 8 балів – здобувач освіти вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних думок під керівництвом викладача. 9 балів – здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, в тому числі і застосовує його на практиці; вільно розв’язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу. Високий рівень: 10 балів – здобувач освіти виявляє початкові творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем. 11 балів – здобувач освіти вільно висловлює власні думки і відчуття, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності; використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях. 12 балів – здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання.
Політика навчальної дисципліни	Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: – дотримання норм Конституції України та чинного законодавства України в сфері освіти; – дотримання загальновизнаних етичних норм поведінки; – дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; – самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); – політика щодо термінів виконання та прездач. Роботи, які здаються із порушенням термінів, без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої кількості балів). Прездача відбувається із

	дозволу викладача за наявності поважних причин. – досягати визначених для відповідного рівня освіти результатів навчання; – посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; – повагу до педагогічних, науково-педагогічних працівників та інших співробітників закладу освіти; – використання у навчальній або дослідницькій діяльності лише перевірених та достовірних джерел інформації та правильно посилається на них; – не пропонувати хабар (неправомірну вигоду) за отримання будь-яких переваг у освітній або дослідницькій діяльності; – списування під час контрольних робіт, заліку заборонені (в тому числі з використанням мобільних пристроїв) лише під час он-лайн тестування та для пошуку необхідної інформації під час уроку. Їх дозволяється використовувати; – негайно повідомляти керівництво (дирекцією) закладу освіти у разі отримання для виконання рішень чи доручень, які є незаконними або такими, що становлять загрозу правам, свободам, які охороняються законом, для окремих громадян, юридичних осіб, державним або суспільним інтересам; – відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад хвороба) навчання може відбуватися в он-лайн режимі; – нести відповідальність за порушення академічної доброчесності. надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації; – поважати честь і гідність інших осіб, навіть, якщо їх погляди відрізняються від Ваших.
Циклова комісія	Циклова комісія груп підготовки фахових молодших бакалаврів

**Силабус розглянуто і схвалено
на засіданні циклової комісії
Протокол №1 від 28.08.2024 року**